

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 109/04-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti A. L., bytom V., zastúpeného advokátom JUDr. F. S., Advokátska kancelária, T., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 134/95 na neverejnom zasadnutí 23. júna 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 134/95 p o r u š i l základné právo A. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 134/95 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. L. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania A. L. v sume 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodevät'desiatšesť slovenských korún) jeho právnomu zástupcovi advokátovi JUDr. F. S., Advokátska kancelária, T., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti A. L. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 109/04-12 zo 7. apríla 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť A. L., bytom V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. F. S., Advokátska kancelária, T., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 134/95. Sťažovateľ uvedenú sťažnosť z 11. februára 2004 doplnil prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaniami z 12. marca 2004 a 4. mája 2004.

Označené konanie začalo na základe žaloby o určenie vlastníckeho práva k viacerým nehnuteľnostiam – pozemkom nachádzajúcim sa v katastrálnom území Vrbové podanej právnu predchodkyňou sťažovateľa (jeho matkou A. L., rodenou S.; ďalej len „žalobkyňa“) ešte v roku 1995. Toto konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Okresný súd síce o veci rozhodol rozsudkom z 8. apríla 2002, ktorý však bol uznesením Krajského

súdu v Trnave č. k. 8 Co 289/02, 8 Co 288/02-225 z 21. januára 2003 zrušený. Podľa sťažovateľa okresný súd „*neprejavil záujem včas a správne rozhodnúť*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa A. L. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v konaní na Okresnom súde v Trnave v konaní 16 C 134/95 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd v Trnave vo veci 16 C 134/95 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR finančné zadostučinenie v sume 54.000,- do 3 dní.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnemu zástupcovi sťažovateľa JUDr. F. S., advokátovi v Trnave v zmysle ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky 163/02 v sume Sk 8.796,- do 3 dní.“

Výšku požadovaného finančného zadostučinenia právny zástupca sťažovateľa odôvodnil tým, že „*ochrana práv nebola rýchla a účinná. Trvá stav právnej neistoty už 9 rokov. Uplatňujem nárok na finančné zadostučinenie za každý rok po 6.000,- Sk spolu za 9 rokov 54.000,- Sk*“ .

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu ústavnému súdu v podaní zo 4. mája 2004 oznámil, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril listom č. Spr 651/04 z 10. mája 2004 okresný súd prostredníctvom predsedníčky okresného súdu, ktorá v ňom podrobne a chronologicky popísala priebeh konania a v jeho závere uviedla: „(...)Po horeuvedenom priebehu konania v predmetnej veci je zrejmé, že zákonný sudca vo veci konal priebežne s ohľadom na veľké množstvo vecí v predmetnom oddelení, najmä starých, reštančných vecí, nebolo možné zachovať sústavne plynulé konanie. Vo veci došlo

v priebehu konania k viacerým úmrtiam účastníkov konania, bolo potrebné vyčkať ukončenie dedičských konaní v súvislosti so zisťovaním okruhu dedičov, ktorá skutočnosť tiež predĺžila toto konanie.

Zároveň oznamujeme súdu, že netrváme na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na verejnom ústnom pojednávaní, súhlasíme s upustením od neho.(...)“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobkyňa, zastúpená JUDr. F. S., podala 26. októbra 1995 okresnému súdu žalobu o určenie vlastníckeho práva k poľnohospodárskym pozemkom a podielu na spoločnom lese (ďalej len „nehnutelnosti“) proti Slovenskému pozemkovému fondu Bratislava, Regionálne stredisko Trnava. Žalobkyňa zároveň požiadala okresný súd aj o priznanie čiastočného oslobodenia od súdnych poplatkov a preddavkov.

Pokynom súdnej kancelárie z 3. novembra 1995 bol právny zástupca vyzvaný na predloženie aktuálneho dokladu o výške starobného dôchodku žalobkyne. Právny zástupca prevzal výzvu 6. novembra 1995. Následne ďalší deň doručil okresnému súdu rozhodnutie Sociálnej poisťovne Bratislava z 2. augusta 1995 o výške dôchodku žalobkyne.

Dňa 13. decembra 1995 bolo okresnému súdu doručené rozšírenie návrhu žalobkyne o určenie vlastníctva k ďalším pozemkom a o pripustenie spoluvlastníkov sporných nehnuteľností (ďalej aj „spolužalovaní“) do konania na strane žalovaných.

Okresný súd vydal 15. januára 1996 uznesenie č. k. 16 C 134/95-34, v ktorom priznal žalobkyňi čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov a zároveň jej vyrubil pomerný poplatok na úhradu. V súlade s uznesením vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku v kolkoch, a to v lehote 5 dní. Výzvu s predmetným rozhodnutím prevzal právny

zástupca žalobkyne 19. januára 1996. Súdny poplatok bol v kolkochoh uhradený okresnému súdu 23. januára 1996.

Dňa 8. februára 1996 určil okresný súd termín pojednávania na 19. marec 1996 a zaslal žalobu žalobkyne na vyjadrenie žalovaným.

Dňa 11. marca 1996 došla okresnému súdu žiadosť žalovaného v 3. rade o zaslanie pôvodnej žaloby žalobkyne, ktorá mu bola následne doručená 20. marca 1996.

Dňa 15. marca 1996 žalovaná v 5. rade ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávani.

Okresný súd na pojednávani 19. marca 1996 konal iba v prítomnosti žalovanej a jej právneho zástupcu a žalovaných v 2. a 6. rade a uznesením pojednávanie odročil na 7. máj 1996 za účelom predvolania ďalších odporcov a vyžiadania oznámenia o dátume úmrtia žalovanej v 7. rade od Obvodného úradu Piešťany. Výzva adresovaná matrike Obvodného úradu Piešťany bola prevzatá 9. apríla 1996.

Na základe predvolania sa k návrhom vyjadrili žalovaný v 3. rade (vyjadrenie doručené okresnému súdu 15. apríla 1996) a žalovaná v 4. rade (vyjadrenie doručené okresnému súdu 22. apríla 1996).

Oznámenie dátumu úmrtia žalovanej v 7. rade bolo okresnému súdu Obvodným úradom Piešťany doručené 22. apríla 1996.

Pojednávanie okresného súdu 7. mája 1996 sa konalo za prítomnosti žalobkyne a žalovaných v 3. a 5. rade a po ich vypočutí bolo odročené na 6. jún 1996 s tým, že bola uložená povinnosť žalobkyni upraviť svoje podanie, žalovanému v 3. rade predložiť dôkazy k spornému vlastníctvu nehnuteľností a pripojiť spis po nebohej žalovanej v 7. rade.

Žalovaný v 1. rade doručil okresnému súdu 4. júna 1996 svoje stanovisko k žalobe. V ten istý deň doručil žalovaný v 3. rade požadované listinné dôkazy.

Pojednávanie okresného súdu konané 6. júna 1996 za prítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu, ako aj žalovaného v 3. rade bolo odročené na 4. júl 1996 za účelom predvolania neprítomných žalovaných a pripojenia dedičského spisu po zomrelej žalovanej v 7. rade. Okrem žalovanej v 4. rade bolo predvolanie na pojednávanie žalovaným riadne doručené.

Listom z 18. júna 1996 (bez dátumu prevzatia okresným súdom) poveril žalovaný v 1. rade svojho zamestnanca na zastupovanie v predmetnej veci.

Pojednávanie 4. júla 1996 konané za prítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu a žalovaných v 2., 5. a 6. rade bolo odročené na neurčito za účelom vykonania dožiadania na súd príslušný podľa bydliska žalovanej v 4. rade kvôli jej výsluchu a pripojenia spisov z archívu sp. zn. Čd 1561/1947 a Čd 950/49.

Dožiadanim na Okresný súd Prešov zo 17. septembra 1996 požadoval okresný súd predvolať na výsluch žalovanú v 4. rade. Výzvou z 22. novembra 1996 okresný súd urgoval vykonanie výsluchu žalovanej v 4. rade pred Okresným súdom Prešov.

Dňa 20. marca 1997 bol v spise urobený krátky záznam o pridelení veci Mgr. B. z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne JUDr. H. Dňa 13. júna 1997 sudca vytýčil termín pojednávania na 21. júl 1997 (prevzatie predvolaní na pojednávanie bolo vykázané iba u právneho zástupcu žalobkyne a žalovaných v 2. a 6. rade). Dňa 26. júna 1997 bolo okresnému súdu vrátené predvolanie pre žalovaného v 3. rade z dôvodu jeho úmrtia. Dňa 16. júla 1997 sa vrátilo nedoručené predvolanie bez bližšieho udania dôvodu od žalovanej v 5. rade.

Pojednávanie 21. júla 1997 konané v prítomnosti žalobkyne, jej právneho zástupcu a žalovaných v 1. a 2. rade bolo odročené na 3. september 1997 z dôvodu predvolania neprítomných účastníkov konania, predloženia dokladov žalovanou v 2. rade a pripojenia archívnych spisov sp. zn. D 1096/63 a Čd 950/49 (doručenie predvolaní bolo riadne vykázané okrem predvolania žalovaného v 3. rade).

Priebežne predložila žalovaná v 2. rade okresnému súdu žiadané doklady.

Pojednávanie 3. septembra 1997 konané za prítomnosti žalobkyne, jej právneho zástupcu a žalovaných v 2. a 6. rade bolo odročené na 8. október 1997 z dôvodu vyžiadania oznámenia o úmrtí žalovaného v 3. rade z matriky vo Vrbovom a predvolania neprítomných účastníkov konania (okrem žalovaných v 3. a 7. rade; doručenie predvolaní bolo preukázané okrem žalovanej v 2. rade). Výzva okresného súdu zo 16. septembra 1997 adresovaná Mestskému úradu Vrbové bola riadne prevzatá.

Listom doručeným okresnému súdu 26. septembra 1997 Okresný úrad v Piešťanoch oznámil presný dátum úmrtia žalovaného v 3. rade (23. február 1997).

Pojednávanie 8. októbra 1997 konané za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu (na základe riadnej plnej moci) bolo odročené na neurčito z dôvodu zistenia právnych nástupcov po nebohom žalovanom v 3. rade a zistenia aktuálneho stavu tohto dedičského konania. Doručenie dopytu okresného súdu z 10. októbra 1997 Okresnému súdu Piešťany bolo riadne preukázané 15. októbra 1997 aj opätovne 2. januára 1998.

Z Okresného súdu Piešťany bolo 30. januára 1998 doručené vyjadrenie, že dedičské konanie sa vedie pod sp. zn. D 195/97 a je pridelené na rozhodnutie Mgr. M. G., ktorý ešte vo veci nerozhodol.

Dňa 16. februára 1998 dal sudca pokyn kancelárii na realizovanie výzvy súdnemu komisárovi Mgr. M. G. z dôvodu posúdenia, v akom štádiu sa predmetný dedičský spis nachádza, a určenia dedičov po nebohom. Výzva bola kanceláriou realizovaná až 2. marca 1998.

Listom doručeným okresnému súdu 16. marca 1998 Mgr. M. G. predložil potvrdenie o dedičoch (synovia zomrelého M., V. a P.) a vyjadril sa, že dedičské konanie je v štádiu

ukončenia, čaká sa už len na doloženie znaleckého posudku a následné vytýčenie pojednávania.

Okresný súd uznesením č. k. 16 C 134/95-100 z 29. apríla 1998 konanie vo veci prerušil až do právoplatného ukončenia dedičského konania po nebohom žalovanom v 3. rade. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 3. júna 1998.

Dňa 28. augusta 1998 dal sudca kancelárii pokyn na realizovanie výzvy notárovi Mgr. M. G. so žiadosťou o vyjadrenie, v akom štádiu je dedičské konanie a kedy je predpoklad jeho ukončenia. Mgr. M. G. na výzvu reagoval stanoviskom došlým okresnému súdu 28. septembra 1998, v ktorom uviedol, že vec je pred ukončením, požaduje iba zaslanie jeho spisu sp. zn. D 1096/63 na nahliadnutie. Zaslanie spisu okresného súdu bolo realizované 16. novembra 1998 a jeho doručenie riadne preukázané.

Dňa 18. februára 1999 bolo okresnému súdu oznámené právnym zástupcom žalobkyne, že dedičský spis sp. zn. D 1096/63 sa nachádza u notárky Dr. K. vo Vrbovom.

Dňa 8. apríla 1999 dal sudca pokyn kancelárii na vyžiadanie predmetného spisu. Kanceláriou bol pokyn realizovaný 14. mája 1999 a doručený 19. mája 1999. Spis bol okresnému súdu doručený 20. mája 1999.

Právny zástupca žalobkyne listom z 24. júna 1999 oznámil, že žalobkyňa 21. mája 1999 zomrela a vzhľadom na to navrhuje, aby súd konanie prerušil do času, kým nebude známy okruh dedičov. Listom z 29. júna 1999 svoju žiadosť zopakoval a pripojil potvrdenie o dedičoch.

Dopytom na Okresný súd Trebišov z 28. júla 1999 (pokyn zo 16. júla 1999) bolo žiadané oznámiť, pod akým číslom sa vedie predmetné dedičské konanie a v akom štádiu sa nachádza. Dňa 10. augusta 1999 bolo Okresným súdom Trebišov oznámené, že konanie je vedené na Notárskom úrade v Trebišove u JUDr. P.

JUDr. P. 16. augusta 1999 oznámila, že dedičia vo veci sú predvolaní na pojednávanie na 23. august 1999.

Právny zástupca žalobkyne doručil 14. septembra 1999 okresnému súdu osvedčenie o dedičstve sp. zn. Dnot 98/99, D 599/99 z 23. augusta 1999 (právoplatné 8. septembra 1999) a žiadal o pokračovanie v konaní a rozhodnutie vo veci.

Výzvou zo 7. marca 2000 sa okresný súd obrátil na okresný súd so žiadosťou o zaslanie spisu sp. zn. D 195/97 spolu s osvedčením o dedičstve po zomrelom žalovanom v 3. rade. Dňa 20. marca 2000 doručil okresný súd požadované doklady.

Pokynom z 24. marca 2000 bol určený termín pojednávania na 14. jún 2000. Predvolanie riadne prevzali právni nástupcovia po nebohej žalobkyni (ďalej aj „žalobca“ alebo „žalobcovia“), žalovaný v 1. rade, právny zástupca žalovanej v 2. rade, žalovaná v 5. rade a traja nástupcovia po zomrelom žalovanom v 3. rade (ďalej aj „žalovaní v 3. rade“).

Žalovaný v 1. rade predložil listom z 5. júna 2000 nové poverenie pre svojho zástupcu v predmetnom konaní pred okresným súdom.

Právny zástupca žalovanej v 2. rade žiadal listom zo 6. júna 2000 o zrušenie termínu pojednávania pre jeho kolíziu s iným pojednávaním a jeho následné vytýčenie na 19. jún 2000.

Dedičia po nebohej žalobkyni predložili svoje plnomocenstvá pre advokáta JUDr. S. (pokračoval v zastupovaní po nebohej žalobkyni).

Pojednávanie 14. júna 2000 konané v prítomnosti právneho zástupcu žalobcov, povereného zástupcu za žalovaného v 1. rade a žalovaného v 3. rade bolo odročené na 9. október 2000 z dôvodu predvolania neprítomných účastníkov konania.

Listom z 18. septembra 2000 žalovaný v 1. rade doručil okresnému súdu nové poverenie svojho zástupcu v predmetnom konaní.

Na pojednávaní 9. októbra 2000 konanom za prítomnosti právneho zástupcu žalobcov, povereného zástupcu žalovaného v 1. rade, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu, žalovaného v 3. rade P. a žalovaného v 6. rade bolo vyhlásené uznesenie o pripustení ďalších účastníkov na strane žalovaných v 2., 3., 4., 5. a 6. rade a nepripustení účasti vo veci žalovanej v 7. rade. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Uznesenie č. k. 16 C 134/95-139 z 9. októbra 2000 nadobudlo právoplatnosť 16. novembra 2000 a jeho doručenie bolo riadne vykázané.

Pokynom sudcu z 26. januára 2001 bol vytýčený termín pojednávania na 18. apríl 2001 (prevzatie nebolo vykázané u žalovaného v 1. rade a žalovaného v 3. rade P.).

Pojednávanie 18. apríla 2001 konané v prítomnosti žalobcu L., jeho právneho zástupcu, zástupcu žalovaného v 1. rade, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu a žalovaného v 6. rade bolo odročené na 27. jún 2001 z dôvodu predvolania neprítomných účastníkov konania a zistenia stavu dedičského konania po zomrelej žalovanej v 7. rade.

Pojednávanie 27. júna 2001 konané v prítomnosti žalobcu A. a jeho právneho zástupcu, zástupcu žalovaného v 1. rade, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu a žalovaných v 3. rade M. a P. bolo odročené na neurčito za účelom vyčkania oznámenia od notárky JUDr. K. vo veci dedičského konania po nebohej žalovanej v 7. rade.

Dňa 13. júla 2001 bolo okresnému súdu doručené oznámenie notárky JUDr. K. o vytýčení termínu pojednávania vo veci na 6. august 2001.

Pokynom sudcu z 20. júla 2001 bol vytýčený termín pojednávania na 17. október 2001 (doručenie predvolaní nebolo vykázané iba u žalobcu v 3. rade V., žijúceho v Českej republike, a žalovaného v 6. rade – ani jeden nebol zastihnutý na uvedenej adrese).

Pojednávanie 17. októbra 2001 konané v prítomnosti zástupcu žalovaného v 1. rade, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu a žalovaného v 3. rade P. bolo odročené na 21. január 2002 z dôvodu predvolania neprítomných účastníkov konania aj prostredníctvom polície a zapožičania dedičského spisu po nebohej žalovanej v 7. rade. Dňa 14. januára 2002 bolo okresnému súdu doručené oznámenie policajných orgánov vo Frýdku - Místku, v Českej republike, o úspešnom doručení zásielky pre žalovaného v 3. rade V. a 17. januára 2002 oznámenie Obvodného oddelenia Policajného zboru Vrbové o jeho doručení zásielky žalovanému v 6. rade.

Dňa 26. novembra 2001 bol spísaný úradný záznam o nahliadnutí do predmetného spisu L. Š.

Pojednávanie 21. januára 2002 konané v prítomnosti právneho zástupcu žalobcov, zástupcu žalovaného v 1. rade, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu, žalovaných v 3. rade V. a P. a žalovaného v 6. rade bolo odročené na 4. marec 2002 z dôvodu predvolania neprítomných účastníkov konania a zistenia, či sa v archíve súdu nachádzajú potrebné spisy.

Listom zo 14. februára 2002 žalovaná v 4. rade ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu jej zlého zdravotného stavu.

Pojednávanie 4. marca 2002 konané v prítomnosti právneho zástupcu žalobcov, zástupcu žalovaného v 1. rade a žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu bolo odročené na 3. apríl 2002 z dôvodu predvolania svedkyne, ako aj neprítomných účastníkov konania.

Dňa 3. apríla 2002 telefonicky ospravedlnila zástupkyňa žalovaného v 1. rade svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu služobnej cesty.

Na pojednávaní 3. apríla 2002 konanom za prítomnosti právneho zástupcu žalobcov, žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu a žalovaných v 3. rade P. a M. bola vypočutá

prítomná svedkyňa L. Š. Následne bolo pojednávanie odročené na 8. apríl 2002 bez udania dôvodu.

Na pojednávaní 8. apríla 2002 konanom iba za prítomnosti žalovanej v 2. rade a právneho zástupcu zastupujúceho na základe substitučnej plnej moci bol vynesovaný rozsudok, ktorým súd návrh zamietol a zaviazal žalobcov vyplatiť žalovanej v 2. rade trov konania. Ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal.

Dňa 17. apríla 2002 predložil právny zástupca žalovanej v 2. rade vyúčtovanie trov jeho právneho zastúpenia.

Žiadosťou zo 7. mája 2002 požiadal sudca o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia vo veci z dôvodu vysokého počtu rozhodnutých vecí v mesiaci apríl 2002 a náročnosti predmetnej veci. Žiadosti sudcu bolo predsedníčkou okresného súdu vyhovené a lehota bola predĺžená do 24. mája 2002.

Rozsudok č. k. 16 C 134/95-198 z 8. apríla 2002 bol 27. mája 2002 doručovaný účastníkom konania.

Právny zástupca žalobcov podal 13. júna 2002 odvolanie proti rozsudku.

Pokynom sudcu z 2. júla 2002 bolo kancelárii nariadené zaslať odvolanie žalovaným a vyzvať nástupcov žalobkyne, aby uhradili poplatok za odvolanie.

Právny zástupca žalobcov sa 25. júla 2002 odvolal voči uzneseniu, ktorým bolo uložené zaplataenie poplatku za odvolanie.

Pokynom sudcu z 21. augusta 2002 bolo kancelárii uložené vyhotoviť predkladáciu správu na predloženie spisu Krajskému súdu v Trnava (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu odvolania sa žalobcov voči rozsudku aj voči vyrubeniu súdneho poplatku za ich odvolanie.

Dňa 4. septembra 2002 prevzal krajský súd potrebné spisy.

Krajský súd 20. decembra 2002 vytyčil termín pojednávania na 21. január 2002 (predvolania riadne doručené). Žalovaná v 4. rade listom zo 16. januára 2003 ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu svojho zlého zdravotného stavu a žalovaný v 6. rade a žalovaný v 3. M. telefonicky ospravedlnili svoju neúčasť na pojednávaní.

Na pojednávaní 21. januára 2003 konanom za prítomnosti substitučného splnomocnenca právneho zástupcu žalobcov, zástupcu žalovaného v 1. rade a žalovaných v 2. a 5. rade bolo vyhlásené uznesenie. Krajský súd zrušil rozsudok i uznesenie prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 19. marca 2003 bol okresnému súdu vrátený spis z krajského súdu spolu s potrebným počtom uznesení.

Úpravou sudcu zo 14. marca 2003 (jedno vyhotovenie uznesenia bolo okresnému súdu doručené 17. februára 2003) sa doručovalo uznesenie krajského súdu účastníkom konania a žalobcovia boli vyzvaní, aby oznámili hodnotu nehnuteľností patriacich do dedičstva po ich nebohých rodičoch (bolo riadne doručené okrem žalovanému v 3. rade V.).

Listom z 31. marca 2003 upravil právny zástupca žalobcov žalobný návrh.

Dňa 6. mája 2004 boli žalobcovia uznesením č. k. 16 C 134/95-243 vyzvaní na doplnenie alebo opravu ich žalobného návrhu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu, ako aj z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd zistil, že v predmetnej veci išlo o vec po právnej stránke zložitú. Právna úprava, ktorú je potrebné v predmetnej veci aplikovať na ten istý súbor faktov, zahŕňa ustanovenia viacerých právnych noriem (vrátane už neplatných právnych noriem), podľa ktorých je následne možné viazaným uvážením dospieť k právnomu záveru, či došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam právnymi predchodcami sťažovateľa, pričom vytvorenie si právneho záveru o tejto otázke je základným predpokladom na rozhodnutie v predmetnej veci.

Predmetné konanie hodnotí ústavný súd aj po skutkovej stránke ako zložitú, predovšetkým vzhľadom na rozširujúci sa okruh účastníkov konania, široko vymedzený predmet konania a s tým súvisiacu potrebu vykonania rozsiahleho dokazovania.

Aj keď uvedená právna aj skutková zložitost' veci určite prispeli k predĺženiu konania v predmetnej veci, nemožno ňou ospravedlniť obdobia nečinnosti okresného súdu ani jeho nesprávny, resp. neprecízny postup v predmetnom konaní.

B) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako aktívne. Sťažovateľ bez zbytočného odkladu reagoval na výzvu okresného súdu, v konaní bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom a za účelom ochrany svojho základného práva v predmetnom konaní využil opravné prostriedky, ktoré mu zákon na jeho ochranu poskytuje. V správaní sťažovateľa teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k závažnejšiemu spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Konanie na okresnom súde v predmetnej veci začalo 26. októbra 1995 podaním žaloby žalobkyňou (právnou predchodkyňou sťažovateľa v predmetnom konaní). Sťažovateľ sa účastníkom tohto konania stal 8. septembra 1999, t. j. dňom nadobudnutia právoplatnosti osvedčenia o dedičstve sp. zn. Dnot 98/99 z 23. augusta 1999 po nebohej žalobkyni. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preskúmaval postup okresného súdu v predmetnom konaní najmä v období po 8. septembri 1999, aj keď pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj dobu, ktorá uplynula od začiatku predmetného konania pred okresným súdom. V postupe okresného súdu po 8. septembri 1999 zistil ústavný súd dlhé trinásťmesačné obdobie nečinnosti, ktoré malo vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 19. marca 2003, keď mu bol doručený spis v predmetnej veci z krajského súdu, a trvalo až do 6. mája 2004, keď okresný súd vyzval sťažovateľa, ako aj druhého žalobcu na doplnenie žalobného návrhu uznesením č. k. 16 C 134/95-243. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa ústavného súdu možno konštatovať, že aj keď okrem vyššie uvedeného obdobia nečinnosti okresný súd v predmetnom konaní postupoval aktívne využívajúc zákonné možnosti na zabezpečenie podkladov pre rozhodnutie resp. na urýchlenie konania (urgencie, doručovanie písomností prostredníctvom polície, dožiadanie výsluchu účastníka konania a pod.), k predĺženiu tohto konania prispel aj svojím neprecíznym postupom (napr. neodstránenie nedostatkov žaloby, rozhodovanie o návrhu na pripustenie účastníkov do konania až viac ako po dvoch rokoch a desiatich mesiacoch, nevykonanie dokazovania v rozsahu postačujúcom pre rozhodnutie vo veci, ako aj nesprávne právne posúdenie veci), v dôsledku ktorého došlo následne aj k zrušeniu rozsudku okresného súdu sp. zn. 16 C 134/95 z 8. apríla 2002 uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 288/02-225 z 21. januára 2003.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako osem rokov a sedem mesiacov. Z uvedenej doby ústavný súd na ťarchu okresného súdu započítal obdobie trinástich mesiacov.

Vzhľadom na stav konania prezentovaný urobenými procesnými úkonmi vo veci, dĺžku konania vo veci, ako aj doterajšiu judikatúru ústavného súdu, v ktorej vyslovil, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (III. ÚS 14/00), argumenty predsedníčky okresného súdu súvisiace s veľkým nápadom vecí ústavný súd nemohol akceptovať.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou, ako aj nedôsledným postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 54 000 Sk, ktoré odôvodnil tým, že „*ochrana práv nebola rýchla a účinná. Trvá stav právnej neistoty už 9 rokov. Uplatňujem nárok na finančné zadosťučinenie za každý rok po 6.000,- Sk spolu za 9 rokov 54.000,- Sk*“ .

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 20 000 Sk. Táto suma zohľadňuje s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu nedôsledný postup okresného súdu v tomto konaní (pozri uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 288/02-225 z 21. januára 2003), ústavne neakceptovateľnú celkovú dĺžku konania

(viac ako osem rokov a sedem mesiacov), ako aj dĺžku zbytočných prietahov v tomto konaní (trinásť mesiacov) a s tým spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom „*v zmysle ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky 163/02 v sume Sk 8.796,- do 3 dní*“.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16 a § 1 ods. 3 a § 19 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „*vyhláška č. 163/2002 Z. z.*“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 8 796 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2004